

Ondanks dat regeringen wereldwijd de industrie van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool) jaarlijks met meer dan 800 miljard dollar blijven subsidiëren – zonder nog de enorme ondersteuning van die andere fossiele bron (wat kernenergie is) mee te rekenen – neemt de investering in hernieuwbare energie wereldwijd toe. 16,7 % van het verbruik van energie op wereldvlak kwam in 2011 uit hernieuwbare bronnen. Zo blijkt zonne-energie belangrijker te worden dan windenergie (1). Tot daar het goede nieuws.

Vreemd is dan ook te vernemen dat verschillende bedrijven die op de een of andere wijze participeren in die hernieuwbare energie de deuren sluiten, herstructureren, afdanken in België en de rest van Europa. Kortom: de vernietigende irrationaliteit van het kapitalisme ten top.

Een korte greep: Emgo uit Lommel dat zich op zonnepanelen wil richten, sluit de deuren in 2013: 135 mensen op straat (2); Photovoltech uit Tienen: het licht gaat uit bij deze zonnepanelenproducent: 263 jobs weg. Volgens onheilberichten zijn binnen 6 maanden in dit land de rest van de 6000 jobs in deze sector bedreigd (3); CG-Mechelen, een producent van transformatoren voor o.a. offshore windparken: hier zijn 260 banen bedreigd (4).

Kan en wil het kapitalisme wel duurzaam produceren?

Langs de ene kant hebben we de aanbevelingen van de voorbije Rio+20-top waar gepleit wordt voor een verbintenis om duurzame doelen binnen een bepaalde periode te bereiken en kennen we de wetenschappelijke nota's van het IPCC die aanbevelen de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 drastisch te verminderen om de wereldwijde temperatuursverhoging beneden de 2°C te houden...

Langs de andere kant zijn er de beursvloeren waar de koersen van bedrijven die actief zijn in de sector van hernieuwbare energie dalen of kelderen t.g.v. "overcapaciteit en scherpe prijsdalingen" gecombineerd met "pijnlijke faillissementen en internationale handelsconflicten" (5).

Business as usual dus

Het voorbeeld van Photovoltech uit Tienen is er zo een. 267 werknemers op straat omdat "de markt verschrikkelijk tegenzit". Terwijl de mondiale productiecapaciteit in 2011 50 Gigawatt (GW) bedroeg was de "vraag" maar 21 GW, wetende dat om de klimaatsverandering te keren net een veelvoud aan zonne-energieproductie nodig is!

Treffend is dat de 2 aandeelhouders (elk 50%) van Photovoltech Total en GDF Suez zijn, twee producenten van hoofdzakelijk fossiele energie (olie, gas en kernenergie).

Met het getalm over een kernuitstap in België wordt het signaal aan de fossiele energieproducenten gegeven om niet meer te investeren in duurzame energie (6).

De toekomst van Photovoltech ligt dus blijkbaar niet in de maatschappelijke- en ecologische noodzaak massaal in te zetten op alternatieve energie, maar wel in steun aan...de aandeelhouders! Hetzelfde verhaal kan voor CG Mechelen en Emgo-Lommel 'opgeld' maken.

De vraag is dus duidelijk: waarom gebeurt het dan niet? In de brochure "Europa en de energievoorziening - Omschakeling naar duurzaam", een voortreffelijke (en gratis!) brochure van WISE en Ander Europa luidt het als volgt:

“Als we het klimaatprobleem willen oplossen, moeten we op korte termijn enorm gaan investeren in de omschakeling naar een koolstofvrije economie en mondiaal radicaal op het energiegebruik bezuinigen – met een rechtvaardige verdeling van de lasten. De uitdaging waar de mens met zijn klimaatprobleem voor staat, is gigantisch. En de prijs voor het mislukken is heel hoog. Hoe komt het dat er tot nu toe nog zo weinig vooruitgang is geboekt?

Een groot probleem is dat er machtige groepen zijn die direct en indirect belang hebben bij het functioneren van de huidige economie. Dat zijn in de eerste plaats natuurlijk de oliemaatschappijen, de energiebedrijven, de auto- en luchtvaartindustrie, de agro-industrie, de toeristenindustrie en alle andere bedrijfstakken waarvan de winst direct gebaseerd is op het massaal gebruik van fossiele brandstof.

Maar ook andere bedrijfstakken zijn inmiddels gewend om mondiaal te functioneren en gebruiken daarmee veel energie voor verzending en transport. Ze laten hun producten of onderdelen in elkaar zetten in landen waar de arbeid het goedkoopst is om het eindproduct vervolgens elders in de wereld te verkopen.

Het werkelijk koolstofvrij maken van de economie, vormt met alle gevolgen van dien – een andere manier van produceren, vervoeren en logistiek – een directe aantasting van hun verdienmodel. En het is begrijpelijk dat ze zich hier met hand en tand tegen verzetten. Sterker nog, zij móeten zich hier wel tegen verzetten om als onderneming te kunnen blijven bestaan. In de mondiale markteconomie zijn bedrijven constant verwickeld in een moordende concurrentieslag. Ze moeten zorgen dat hun kosten zo laag en hun winsten zo hoog mogelijk zijn, anders worden ze onmiddellijk afgestraft. Een multinationale onderneming die haar winstpercentage ziet dalen onder het gemiddelde van de branche is direct in de gevarenczone, hoe groot en machtig dat bedrijf ook is.

Op papier hebben veel grote bedrijven prachtige doelstellingen over duurzaamheid en verantwoord ondernemerschap. Als ze zich daar werkelijk aan zouden houden, zouden ze het snel verliezen van de concurrentie, die het iets minder nauw neemt met deze ethische principes. Alleen voor bepaalde nichemarkten is verantwoord ondernemerschap in een vrije markteconomie mogelijk. Verder heerst er de wet van de kortetermijnwinst.

De veranderingen zullen dus niet van het bedrijfsleven komen. Maar ook de bevolking – in ieder geval de bevolking in de geïndustrialiseerde wereld – zit gevangen in de fossiele en vervuulende economie. Iedereen maakt gebruik van producten en diensten die met een grote hoeveelheid energie zijn gemaakt. Er zijn niet zo heel veel alternatieven en we kunnen ons dus ook niet echt onttrekken aan de huidige manier van energieverbruik. Als consument kunnen we hooguit, met individuele keuzen in ons gedrag, proberen de schade zo veel mogelijk beperken en onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk houden, maar het blijft een kleine individuele bijdrage aan een duurzamere wereld.

We hebben te maken met een maatschappelijk probleem en uiteindelijk zullen er dus ook maatschappelijke oplossingen moeten komen. Die zullen er alleen maar komen als meer burgers zich bewust met deze problematiek gaan bezighouden, met actie en voorlichting, en zich samen in sociale bewegingen inzetten om veranderingen af te dwingen.

Van de huidige Europese Unie hoeven we geen hoge verwachtingen te hebben. De EU en haar instellingen wijden mooie woorden aan het klimaatprobleem en de oplossing daarvan, en natuurlijk worden er in Europees verband soms maatregelen genomen die op zich positief zijn. Maar zolang Europa de marktwerking centraal blijft stellen en de EU als doelstelling heeft om de meest concurrerende economie in de wereld te worden, vallen de positieve zaken weg tegen het algemene beleid en worden er geen echte stappen vooruit gezet.

De opstelling van de EU kunnen we niet los zien van haar structuur en functioneren. De invloed van de bevolking op het beleid van de Unie is zeer beperkt. Het enige orgaan in de EU dat direct door de

Contributed by Bruno De Wit

dinsdag, 03 juli 2012 - Last Updated dinsdag, 03 juli 2012

---

bevolking gekozen wordt is het Europees Parlement, maar zij heeft maar beperkte bevoegdheden. Door haar ondoorzichtige en ondemocratische structuur is de EU een paradijs voor lobbyisten en steeds weer blijkt dat zij in de eerste plaats de oren laat hangen naar de wensen van het grote bedrijfsleven.

De strijd voor een andere energiepolitiek impliceert een strijd voor een ander Europa – een democratisch Europa, dat niet in dienst staat van machtige industriële groepen, maar kiest voor de belangen van de bevolking.” (7)

Bronnen:

- (1) De Morgen, investeringen in hernieuwbare energie, 12 juni 2012
- (2) De Morgen 30 juni 2012
- (3) De Morgen 19 juni 2012
- (4) Het Nieuwsblad, 30 juni 2012
- (5) De Morgen, 19 juni 2012
- (6) De Morgen 2 juli 2012, Een kernuitstap à la Belge, Greenpeace-België
- (7) <http://www.andereuropa.org/brochures/>